

Andrej Lehotský: Chlieb náš každodenný, Nadlak – Rumunsko.

Život „do chrumkava“ na Dolnej zemi, alebo poctivé pecne dorobené mozoľmi našich starých materí. Tvorba všedného dňa a zdanlivo prirodzených vecí a javov zdobí spoza objektívu nevšedného kronikára života Nadlaku – dnes s už ôsmimi krížikmi poctivých životných prístupov Nadlačanmi vnímaného bývalého učiteľa Andreja Lehotského.

Ludo Pomichal: Úprimne s prezidentom, Bratislava – Slovensko.

Z prijatia účastníkov Stálej konferencie Slovenská republika a Slováci žijúci v zahraničí 2012 prezidentom SR Ivanom Gašparovičom. Každý krajan spomedzi takmer stovky delegátov tieto chvíle prežíva v slávnostnom pocite. V popredí vpravo Slovák žijúci v Prahe Vladimír Skalský, predseda Svetového združenia Slovákov v zahraničí a Pavel Hlásnik, pedagóg a dlhoročný aktivista Demokratického zväzu Slovákov a Čechov v Rumunsku z Nadlaku.

Patrik Nemes / PNP Media: Spoločná, Melbourne – Austrália.

Spoločná fotografia detí a učiteliek z Detskej besedy v Melbourne po folklórnom vystúpení v rámci kultúrneho programu festivalu VODAFEST 2015 v Melbourne. Detská beseda – to je predovšetkým záslužná činnosť učiteliek a rodičov detí, aby ešte aj v najmladšej generácii zvučala v Austrálii lúbezná slovenčina.

Imrich Fuhl: Figliarsky prievan pod sukňami, Banka – Maďarsko.

Na každoročnom reprezentatívnom festivale folklórnych súborov Slovákov v maďarskom Novohrade je v obci Banka veselia za priehrštia. Autor snímky – novinár, básnik a fotograf Imrich Fuhl, zvykne mať vo fokuse svojej fantázie predvídavosť a schopnosť „vedieť vidieť“. Aj preto nevšedné zábery z okamihu emócie.

Ludo Pomichal: S vážnosťou o závažnom, Bratislava – Slovensko.

Vrcholným snemovaním predstaviteľov spolkov krajanov v zahraničí je každé dva roky Stála konferencia Slovenská republika a Slováci žijúci v zahraničí s účasťou takmer stovky delegátov z 20 štátov. Je takpovediac určujúcim a motivujúcim faktorom v komunikácii krajanov so Slovenskom, pričom nastoľuje a ovplyvňuje zásadné ciele štátnej politiky Slovenskej republiky vo vzťahu ku krajanom.

Ludo Pomichal: Emotívne dotyky z Argentíny, Bratislava – Slovensko.

Radostné a vrúcne sú návštevy a návraty krajanov na Slovensko, ich bývalej vlasti či domoviny ich predkov. Pamätným bol pobyt a prijatie 22 potomkov Slovákov z Argentíny v marci 2013. Ich dvojtyždňové zblížovanie sa so zákutiami našej vlasti sa mohlo uskutočniť vďaka finančnej podpore ÚSŽZ. V družnej debata s profesorkou Anou Satinou z Presidencia Roque Sáenz Peña (vľavo) Igor Furdík a Vilma Prívarová.

Ľudo Pomichal: Poklona fenoménu Martina Jonáša, Kovačica – Srbsko.

Majstri insitného kumštu slávnej kovačickej školy sa od mája 2013 hrdia zrekonštruovaným Domom Martina Jonáša. Na otvorení stálej expozície a vzácnych artefaktov majstra Jonáša, na ktorej sa finančne významne podieľal ÚŠZZ, nechýbal v Kovačici ani Miroslav Lajčák, minister zahraničných vecí a európskych záležitostí SR.

Martin Pucovský: Ako sa krútia slávne klobásy, Báčsky Petrovec – Srbsko.

Medzi unikátne pochutiny a gurmánske pôžitky Slovákov vo Vojvodine patrí najmä chýrna Petrovská klobása. Je radosť sledovať majstrov pri fortielnej práci nadievania zmesi do čriev. A keď klobásy vyzrejú, niet väčšej príjemnosti ako si obliznúť prsty! A nevdojak si spomenúť na huncútsku pravdu klasika: Keby klobásy krídla mali, nebolo by lepších vtákov na svete ...

Ludo Pomichal: Konferencia, ktorá nastoľuje i zjednocuje, Bratislava – Slovensko.

Slovenská republika pozorne načúva krajanským komunitám vo svete. Jej cieľom je práve prostredníctvom Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí preniknúť do ich života tak, aby sa posilňoval duch slovenskosti spájajúci Slovákov žijúcich v takmer 50 krajinách všetkých kontinentov. Túto myšlienku vyzdvihol aj Igor Furdík, bývalý predseda ÚŠZZ, na snemovaní krajanov v Bratislave v roku 2012.

Branka Baksa: Polesňaki chutia, ale aj veselia, Markovac Našicki – Chorvátsko.

Krajania v Chorvátsku sú veľkými vyznávačmi folklóru. Zvykoslovie po predkoch vstúpajú aj najmladším v početných súboroch. Jeden z najznámejších je v Markovci – Našickom. K tradičným a vyhľadávaním podujatiam tu patrí Večer polesňakov v originálnom kultúrnom stánku – Drevenici. Zemiakové placky, ktorým tu vravia polesňaky, chutia najmä po tanci a hrách ...

Ludo Pomichal: Neviditeľný, a predsa pôsobivý, Bratislava – Slovensko.

Literatúra a vôbec vydavateľské počiny Slovákov vo svete patria k pýche života krajaných komunit. Aj v zmiešaných manželstvách. Príkladom je syn Slováka a Švajčiarky Pascal Janovjak. Takto prezentoval svoj román Neviditeľný v rámci veľtrhu Bibliotéka v roku 2011 v Bratislave.

Patrik Nemes / PNP Media: Australia Day, Melbourne – Austrália.

Slováci žijúci v Melbourne sa každoročne zúčastňujú na slávnostnom multikultúrnom sprievode mestom pre príležitosť osláv Dňa Austrálie. Spontánne, bezprostredne, vedno aj s Čechmi žijúcimi v Austrálii. Spoločná minulosť ich – čo je potešujúce – stále stmeluje a vzájomne povzbudzuje. Ved' aj žijú najďalej zo všetkých našich krajanov od ich materských štátov.

Agáta Jendzejčíková: Čo sa za mladi naučíš ..., Nová Belá – Poľsko.

Krásu spišského a slovenského folklóru už 68 rokov rozvíja a obohacuje folklórny súbor Spiš, ktorý pôsobí pri Miestnej skupine Spolku Slovákov v Novej Belej. V Centre slovenskej kultúry v Novej Belej si takto nôtili mladí adepti folkloristiky v roku 2013 pri okrúhlom jubileu súboru. S nadšením a zaujatosťou. A tak je viac ako samozrejmé, že šéfredaktorku mesačníka Slovákov v Poľsku ŽIVOT Agátu Jendzejčíkovú zaujali detské rozjarené tváre.

Igor Bovdiš: Kreatívne, vynaliezavé, originálne, Báčsky Petrovec – Srbsko.

Slováci vo Vojvodine uchopili s nadšením mnohé moderné formy umenia. Mladí sa inšpirujú aj fotografickým kumštom smerujúcim k umeleckému prejavu fotografie. Takto s fantáziou a zajedno aj s mladíckou hravosťou sa prezentujú v Dielni fotografie v Báčskom Petrovci. Objavné a akiste aj nasledovania hodné.

Paul Stacho: Novinárska legenda George „Juraj“ Frajkor, Ottawa – Kanada.

Noviny Kanadský Slovák, ktoré drží v ruke George „Juraj“ Frajkor, iba potvrdzujú životaschopnosť a tradíciu slovenskej krajskej tlače v zámorí. Priniesla viacero osobností aj v nedávnej minulosti. Dokonca aj „menovca“ Juraja Georgea, slávneho „Ďuri-báčiho“ – už nežijúceho bratislavského rodáka Georgea „Juraja“ Grossa, jedného z najuznávanejších hokejových odborníkov, člena Siene slávy NHL v Toronte.

Ľudo Pomichal: Cyrilo-metodské tradície veľkoformátovo, Bratislava – Slovensko.

Prezentácia kultúry našich krajanov na Slovensku sa stala obohatením inšpiratívneho slovensko-slovenského dialógu. Pozoruhodné dielo majstra insity Jána Glózika (vľavo) z Kovačice – veľkoobraz s názvom 1150 rokov od príchodu sv. Cyrila a Metoda, ktorý zdobí priestory Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR, sa zrodil vďaka myšlienke a finančnej podpory ÚSŽZ. Nie div, že radosť z udalosti prejavil okrem ministra Miroslava Lajčáka aj vtedajší šéf ÚSŽZ Igor Furdík.

Lucia Kubicová Torchio: Pohľadenie Slovenska, Turín – Taliansko.

Je viac našich krajanov, ktorí zaujali svoje domovské štáty podnetnou a originálnou umeleckou tvorbou. V západnej Európe k najvýnimočnejším nepochybne patrí Ján Zoričák, umelecký sklár, žijúci vo Francúzsku. V Taliansku sa zasa úspešne prejavuje Lucia Kubicová Torchio, ktorej artefakty sa tešia obľube aj na Slovensku. Jednu z výstav prezentovala v Bratislave v roku 2010.

Martin Pucovský: Írečítá pyšnosť, Báčsky Petrovec – Srbsko.

Aký je význam a posolstvo Slovenských národných slávností v Báčskom Petrovci? Ide o chýrnu niekoľkodňovú prehliadku všetkého toho, čo si Slováci z celej Vojvodiny generáciami zachovali, rozvili a dodnes hrdo potvrdzujú. Desaťročiami sa stali najpriezračnejšou formou prezentácie ducha národného povedomia a pýchou na slovenskosť vo všetkých jej prejavoch.

Miriám Gažová: Ktorý z nás najvyššie?, Praha – Česká republika.

Slovenská folkloristika v Českej republike je neodmysliteľná originálnymi prvkami, choreografiami a precíznym naštudovaním tancov, pôsobivými krojmi. A ešte čímsi: mimoriadne prítažlivým a hojne navštevovaným folklórnym festivalom Jánošíkov dukát v Rožnove pod Radhoštom. Ozdobou slovenského zvykoslovia, spevu, tanca a strhujúceho veselia je dozaista aj Folklórny súbor Limbora.

Igor Bovdiš: Na skúške, Báčsky Petrovec – Srbsko.

Tradícia slovenského divadelníctva, vrátane ochotníckeho, a to najmä v priestranstve Dolnej zeme, zapustila hlboké korene. Rozvíja sa aj v modernej podobe, akceptujúc náročnosť diváka a jeho potrebu obohatiť si svet v umeleckej nadčasovosti, pričom zajedno konfrontovať svoje myšlienkové pochody s realitou. V tomto duchu sa odvíja aj tvorba Divadla Vladimíra Hurbana Vladimírova v Báčskom Petrovci.

Vladimír Linder: Snímka na rozlúčku, Bratislava – Slovensko.

Stalo sa dobrou tradíciou, že v závere Stálej konferencie Slovenská republika a Slováci žijúci v zahraničí delegáti snemovania pózujú pred objektívom. Fotografia je predsa svedectvom času, udalosti, okamihu. A tak mnohí zrejme aj po rokoch siahnu po spomienke na priateľov, krajanských súputníkov. Oko poteší, duša pookreje. Tak ako to dokumentuje aj záverečná snímka na rozlúčku po Stálej konferencii v roku 2012.

Ludo Pomichal: Iba naše tajomstvo?, Bratislava – Slovensko.

ÚSZZ po takmer sedemročnej odmlke s úspešným ohlasom obnovil v spolupráci s Katedrou žurnalistiky FiF UK v roku 2014 Letnú školu žurnalistiky pre redaktorov krajanských médií. Cieľ bol jednoznačný: záujemcom dať počas týždňa seminárov, najmä však praktických ukážok a tvorivých dielní, možnosť oboznámiť sa s novými trendmi žurnalizmu na Slovensku. Čo nie je nepodstatné – aj s nuansami slovenského jazyka. Pravdaže, ani o rozptýlenie a humorné okamihy nebolo núdze.

Ludo Pomichal: Pookriatie v Blatnohrade, Zalavár – Maďarsko.

Udalosť, ktorej prípravy mali spočiatku znaky tortúry, potom však svižný spád. Aj vďaka dobrým susedským vzťahom Slovenska a Maďarska a prejavenej vôle akademickej sochárky Ludmily Cvengrošovej sa ÚSZZ s podporou Samosprávy Budapešti hrdí krásnym artefaktom – súsoším sv. Cyrila a Metoda v parku podobných pripomienok histórie v Blatnohrade (Zalavári). K radosti Slovákov z Maďarska, ale aj zo Slovenska nadobúda areál už aj so súsoším sv. Cyrila a Metoda charakter pútnického miesta. Od júna 2013 roku sem prúdia celé zájazdy, aby si uctili pamiatku na solúnskych bratov, ktorí nám dali písmo i vieru. Všetci účastníci slávnosti odhalenia súsošia si udalosť aj náležite ocenili.

Ludo Pomichal: Pieta v Sade Janka Kráľa, Bratislava – Slovensko.

Symbolika štátneho sviatku Slovenskej republiky – 5. júl, pamiatka a pripomienka vierozvestcov sv. Cyrila a Metoda, sa od roku 1994 spája aj s Pamätným dňom Slovákov žijúcich v zahraničí. ÚSZZ vzdáva v tento deň hold krajanom aktom úcty – slávnostným stretnutím v Sade Janka Kráľa v bratislavskej Petržalke pri symbolickom základnom kameni budúceho Pamätníka slovenského vystaňovalectva. Pri 4,5-tonovom mramorovom monumente im vzdal úctu aj Peter Prochávka, podpredseda ÚSZZ.

Ludo Pomichal: Pod pyramídou o dobrom slove, Bratislava – Slovensko.

ÚSZZ je si vedomý dôležitosťi prezentácie aktivít krajanov, ako aj samotných výsledkov výkonu štátnej politiky SR vo vzťahu ku krajanom v domácom mediálnom priestore. Dlhoročné pozitívne skúsenosti s Rozhlasom a televíziou Slovenska (RTVS) vyústili v máji 2016 do „inštitucionálneho zviditeľnenia“. Podpis zmluvy medzi RTVS a ÚSZZ iba potvrdil obojstranne prospešnú, najmä však profesionálne, kolegiálne i ľudsky osvedčenú a ústretovú súčinnosť úradu s verejnoprávnou inštitúciou. Krajskú tematiku zohľadňuje RTVS v programových formátoch viacerých vysielacích okruhov, predovšetkým rozhlasových staníc Radio Slovakia International, Rádio Regina a Rádio Slovensko. Predseda ÚSZZ Ján Varšo s generálnym riaditeľom RTVS Václavom Mikom tak mohli v rozhlasovej pyramíde s optimizmom načrtnúť aj viacero ďalších krajskými prienkami sa prelínajúcich, pričom pre obe inštitúcie užitočných oblastí vzájomnej súčinnosti.

Ludo Pomichal: Keď si predseda zarecituje, Slovenský Komlôš – Maďarsko.

Priamy kontakt s krajanmi v ich domovských štátoch a vcítenie sa do ich problémov so snahou posúvať nádej pretrvania slovenskej reči aj v štátoch, ktoré asimilačným procesom zabrzдили rozvoj slovenskosti, je jednou z kľúčových tém pre ÚSZZ. Slováci v Maďarsku patria v tejto oblasti k najzraniteľnejším. V slovenskej škole v Slovenskom Komlôši sa počas návštevy Ján Varšo, predseda ÚSZZ, presvedčil, že miestne deti sa nesprenieverili odkazu ich hrdých predkov. Popýšili sa nádhernými slovenskými piesňami, recitáciou slovenských klasikov, báječným folklórom, hrou na citare či mandolíne. A keďže sa k nim s mandolínou pridružila aj riaditeľka školy Zuzana Lauková, v prítomnosti predsedníčky Celoštátnej slovenskej samosprávy v Maďarsku Alžbety Hollerovej Račkovej pocítil Ján Varšo v najlepších okamihoch spontánne nutkanie k tomu, aby sa žiakom školy za zážitok, ktorý hosťom prichystali, zvdáčil okrem slov chvály na ich kumšt aj originálnou bodkou. A tak im s návratom do školských lavíc zarecitoval v družnej atmosfére verše Márie Rázusovej Martákovej s témou jesenného lesa. Krajšie sa priblížiť k najmladšej generácii Slováce v Maďarsku vari ani nemožno.

Sandra Kralj Vukšič: Svadobníci v plnej paráde, Detva – Slovensko.

Na Krajanskom dvore pred nástupom súborov a účinkujúcich na vystúpenie Krajanskej nedele 2014 s témou Dolnozemskej svadby. Zázitok. Krásne kroje, očepčené nevesty a fičúrski ženisi – bolo že sa na čom pokochať ...

Vladimír Linder: Prehni že ma cez kolienko..., Detva – Slovensko.

Krajanská nedeľa 2012 na Podpolianskych folklórnych slávnostiach v Detve sa vznášala v tanci a speve v znamení pocty režisérovi Jaroslavovi Ševčíkovi. Autor fotografie Vladimír Linder, Slovák žijúci od roku 1969 v Kanade, patrí vari k najtradičnejším skúmateľom folklórneho čara v Detve cez hľadáčik svojho fotoobjektívu a kamery.

Ľudo Pomichal: Symboly zaväzujú, Békešská Čaba – Maďarsko.

Predkovia súčasných Slovákov sťahujúci sa pred takmer 300 rokmi na Dolnú zem do priestranstiev súčasného Maďarska, Rumunska, Srbska a Chorvátska boli významne spätí s vierou. Staručká kľučka vchodu do Veľkého evanjelického chrámu v Békešskej Čabe by bola veru plná príbehov, ktorými je opradený najväčší evanjelický chrám v strednej a juhovýchodnej Európe.

Ľudo Pomichal: Vône Krajanského dvora, Detva – Slovensko.

Gurmánsky kumšt Slovákov je nadmieru pestrý, vábivý, podmanivý. Na Krajanskom dvore počas Podpolianskych folklórnych slávností v Detve zaujal návštevníkov ihneď od zrodu v roku 2014. Jedlá vábja už pohľadom, najmä však vôňami a chuťami. Magnetom pre fajšmekrov je aj úžasná kysáčska sárma. Už pri mihu oka na jej krásnu farbitosť sa zbiehajú slinky.

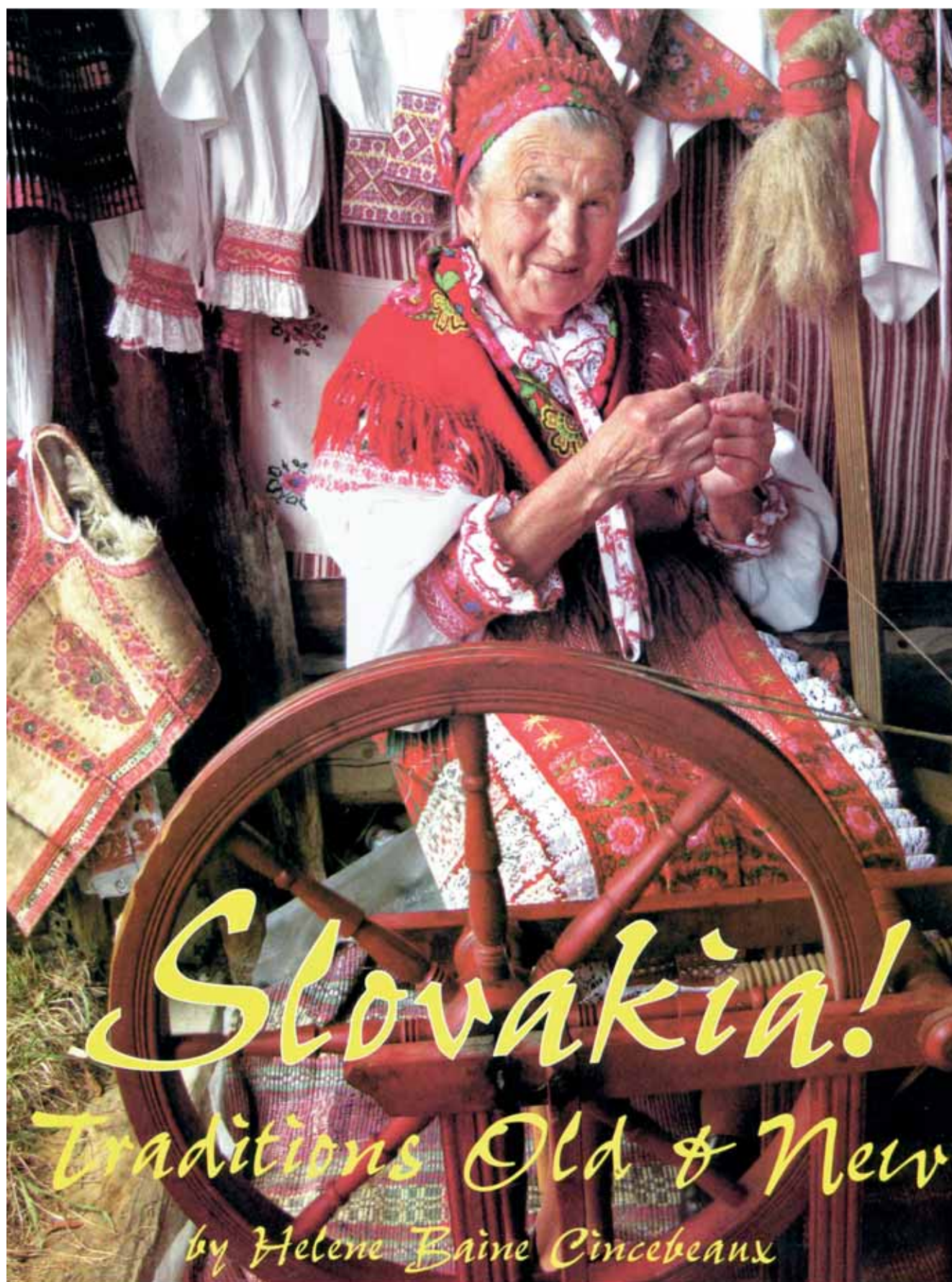

Paul Stacho: Meditácie medzi nebom a zemou, Toronto – Kanada.

Slováci na americkom kontinente – či už v Spojených štátoch alebo v Kanade, si v rôznych časových obdobiach vystáhovali a emigrácie priniesli a upevňovali za oceánom vieru. Potvrdením tohto intímneho duchovného fenoménu bolo aj to, že vlastnými silami i financiami vybudovali množstvo kostolov. Táto meditácia slova božieho kazateľa je z evanjelického kostola v Toronte.

Helene Cincebeaux: Hlboký úklon „slovenskej Američanke“, Rochester, New York – USA.

Vzťah k dedičstvu slovenských predkov vypestovala v pani Helene jej stará mama – Helene Zemek Baine. Po prvý raz Helene Cincebeaux pricestovala na Slovensko ešte v roku 1969, aby po opätovných návštevách v rokoch 1972 či 1975 sa posilnila jej naklonenosť ku všetkému, s čím sú spájané slovenské motívy. Výsledkom nadšenia, keď pani Helene organizuje každoročne pre priaznivcov Slovenska v Spojených štátoch tematické cesty na Slovensko, je už viac ako 2000 nadšených amerických turistov, pre ktorých objavuje domovinu jej predkov. Ohromuje aj jej zbierka krojov z rôznych oblastí Slovenska a artefaktov súvisiacich s folkloristikou: Helene Cincebeaux ich vlastní 5000! Poklona dáme, ktorá rozvíja svoje slovenské korene aj vďaka podpore a priazni ÚSŽZ!